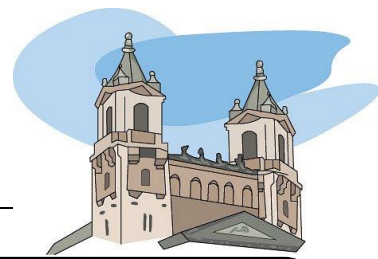

S 5.2 MIT-TEMPJI PREISTORIĊI GĦALL-KATIDRALI

S5.2.5

Nidentifikaw modi kif nistgħu nikkonservaw u fejn hemm bżonn nirrestawraw il-postijiet ta' qima.

A. Aqra dan li ġej imbagħad wieġeb.

Innota dan il-ġebel megalitiku kif qiegħed jitmermer. Għaliex jigrilu hekk?

Il-ħtija kollha hija ta' dawk li jissejġu l-elementi, li huma:

- ❖ ix-xemx
- ❖ ir-riħ
- ❖ ix-xita

Dan ir-ritratt ittieħed f'post antik ħafna fejn darba missirijietna kienu jagħtu qima lill-allat li kienu jemmnu fihom dak iż-żmien. Dawn huma t-Tempji Megalitici ta' Ħal Tarxien.

X'nistgħu nagħmlu biex ma nħallux il-ħsara tkompli tikber?

X'nistgħu nagħmlu biex NIPPROTEĠUHMOM, jigifieri NIKKONSERVAWHOM.

It-tieni ritratt jurina kif qegħdin nipproteġu tempji oħra megalitici, dawk ta' Ħaġar Qim u l-Imnajdra. Dawn għattejniehom b'tinda kbira. It-tinda qiegħda tħarishom mix-xemx u mix-xita, imma jista' jkun hemm problema bir-riħ. Nies esperti qegħdin għassa biex jaraw jekk it-tinda

hux qed ikollha r-riżultat mixtieq, jiġifieri dak li twaqqaf it-tmermir tal-ġebel megalitiku.

Din hija l-knisja tal-Vitorja fil-Belt Valletta. Il-knisja kienet l-ewwel post ta' qima li nbena fil-Belt Valletta u hawnhekk il-Gran Mastru Jean De Valette kien iħobb imur jitlob kuljum.

Jekk inħarsu sew lejn ir-ritratt, nindunaw illi l-knisja għadha kif ġiet restawrata.

X'jiġri meta nirrestawraw xi sit storiku?

Il-ġebel li jkun tmermer, jinqala', u minfloku ndaħħlu ġebel ġdid. Din hija biċċa xogħol li trid tkun espert biex tagħmilha. Però illum nistgħu ngħidu li ħafna Maltin, wara li għamlu korsijiet apposta, huma kapaci jirrestawraw knejjes, kappelli, monumenti u bosta postijiet storiċi oħra, u jgibuhom kwazi godda fjamanti.

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet

1. Meta nagħmlu l-KONSERVAZZJONI ta' xi bini, inkunu qegħdin:
 - a) inxarrbuh bl-ilma u nħalluh jinxef.
 - b) nipproteġuh mill-elementi.
 - ċ) niżbgħuh.
2. Għamilna l-KONSERVAZZJONI tat-tempji megalitiċi ta' Faġar Qim u l-Imnajdra billi:
 - a) għamilnielhom il-qatran minn taħt.
 - b) żrajna ħafna sigar biex jagħmlulhom id-dell.
 - ċ) għattejniehom b'tinda kbira.

3. Il-ġebbla Maltija, biż-żmien titmermer minħabba l-elementi. Dawn huma
 - a) x-xemx, ix-xita u r-riġ.
 - b) l-wajers tad-dawl.
 - ċ) s-sigar u l-pjanti.

4. It-tempji ta' Fdal Tarxien (huma, m'humiex) mgħottija b'tinda u għalhekk bħalissa qiegħda ssirilhom ħafna ħsara.

5. Meta jidhol l-ilma tax-xita mill-koppla tal-knisja
 - a) ma tigrix ħsara għax din qiegħda fil-għoli.
 - b) l-ħgieg tat-twieqi jibdel il-kulur.
 - ċ) l-pittura tal-koppla jiġrilha l-ħsara.

6. Ir-restawr tal-knejjes (jiswa, ma jiswiex) ħafna flus.

7. Ir-restawr illum:
 - a) huma kapaci jagħmluh ħafna Maltin stess għax ħadu t-taħriġ apposta
 - b) jagħmluh l-Ingliżi biss
 - ċ) jagħmluh it-Taljani biss

8. Waħda mill-knejjes li ġew restawrati fil-Belt Valletta hija

9. Ikteb sentenza fuq l-istorja ta' din il-knisja
